

Jaarverslag 2023

← Arts Nataliia controleert een patiënt aan boord van onze 'medische trein' die zwaargewonden en ernstig zieken evacueert naar veiliger gebied. Oekraïne, oktober 2023. Foto: Verity Kowal/AzG

Zorg voor mensen in nood

Mensen in nood laat je niet in de steek. Niet in Gaza, niet in Soedan, niet in Oekraïne. In een jaar waarin de ene crisis de andere opvolgde, bood Artsen zonder Grenzen onafgebroken medische hulp aan de mensen die werden getroffen. Ook wanneer het bijna onmogelijk was om hen te bereiken.

Het heeft even geduurd voordat ik dit voorwoord kon schrijven. Want hoe zou u het afgelopen jaar samenvatten? 2023: een jaar waarin de ene crisis volgde op de andere. Er waren klimaat- en natuurrampen, ziekte-uitbraken en epidemieën, conflicten en oorlogen. Mensen werden geconfronteerd met meedogenloos geweld, verwoesting, extreme onveiligheid. Ondanks deze sombere ontwikkelingen, wil ik benadrukken dat u een wezenlijk verschil heeft gemaakt voor velen die getroffen zijn. Uw steun zorgde ervoor dat mensen niet aan hun lot werden overgelaten.

Zorg binnen en buiten de spotlights

Dankzij mensen zoals u was er hulp in ramp- en conflictgebieden, dichtbij huis en ver weg. Op plekken die dagelijks in de spotlights stonden, en op plaatsen die onderbelicht bleven in het nieuws. Zoals in Soedan, waar sinds 2023 hevig wordt gevochten. Als gevolg van het extreme geweld is tweederde van de bevolking afgesneden van medische zorg. Het is te gevaarlijk om over straat te gaan en veel ziekenhuizen zijn zo beschadigd dat ze niet meer functioneren. Ondanks dat wij onze teams meerdere malen moesten evacueren, gingen we tot het uiterste om de mensen bij te staan. In hoofdstad Khartoem boden we hulp aan zwangere vrouwen en kinderen in het Turkish ziekenhuis. Terwijl het geweld om ons heen toenam, wisten we het Bashair ziekenhuis weer draaiende te krijgen. Van april tot eind december 2023 hebben we hier 94.330 patiënten behandeld, vaak voor zeer ernstige verwondingen.

Hulp vanaf het eerste uur

U en ik zullen het erover eens zijn dat ziekenhuizen een veilige plek moeten zijn. Ook in tijden van oorlog. In Gaza schuilden er talloze mannen, vrouwen en kinderen in de gangen van de ziekenhuizen. Helaas bleven deze faciliteiten niet gespaard: meer dan eens bleken ziekenhuizen zelfs bewust gekozen doelwitten te zijn. In mijn 25 jaar bij Artsen zonder Grenzen heb ik zelden zulke gruwelijkheden gezien. De onophoudelijke bombardementen, het ongekende aantal burgerslachtoffers, de aanvallen op zorgmedewerkers: het is een zorgwekkende trend waartegen we ons vurig blijven verzetten. Omdat teams van onze zusterorganisaties al in Gaza werkten, konden we hulp bieden vanaf het eerste uur. Het is volstrekt onaanvaardbaar dat er op het moment dat ik dit schrijf nog steeds geen staakt-het-vuren is. En dat er zoveel slachtoffers vallen onder burgers en hulpverleners. Ik verzeker u dat we de slachtoffers van dit conflict niet in de steek zullen laten.

Hoop op herstel

Hetzelfde geldt voor de mensen in Syrië. De aardbevingen van februari 2023 waren de volgende klap voor de inwoners van het land. Door de jarenlange oorlog waren de medische noden al enorm. Onze teams werkten al in het getroffen gebied, waardoor zij meteen in actie konden komen. We behandelden gewonden in mobiele klinieken, zorgden voor veilig water en deelden hulpgoederen en maaltijden uit aan mensen die in de openlucht moesten bivakkeren. Ook toen de berichtgeving over Syrië verdween uit de media, ging onze hulp onafgebroken door. Want als het stof is neergedaald, begint de lange weg naar herstel. Een weg die vaak bezaaid is met obstakels. Want waar kun je terecht als het ziekenhuis in puin ligt? Of als medisch personeel is gevlucht? Dankzij onze donateurs krijgen deze mensen essentiële nazorg. U geeft hen weer hoop op herstel.

→ Ons chirurgisch team verwijdert een kogel uit het been van een patiënt. Buiten het Bashair ziekenhuis in Khartoem wordt onafgebroken gevochten. Soedan, mei 2023. Foto: Ala Kheir/AzG

↑ Na de aardbevingen van 6 februari 2023, begonnen we direct met het verdelen van medicijnen en noodhulpgoederen. Syrië, februari 2023. Foto: Omar Haj Kadour/AzG

Doen wat we kunnen

2023 gaat de boeken in als het jaar van allesverwoestende rampen en extreem geweld. Tegelijkertijd was het wereldwijd het warmste jaar ooit gemeten. De gevolgen van de klimaatcrisis, oorlog, conflicten en rampen leidden tot een nieuw record van het aantal mensen dat huis en haard moest verlaten. In totaal zijn wereldwijd nu zo'n 114 miljoen mensen op de vlucht*. Een cijfer waarachter mensen schuilgaan die noodgedwongen alles achterlieten omdat hun leven onmogelijk werd door geweld, verwoesting of honger. Zij komen vaak terecht op plekken waar menswaardig onderdak of hygiënische omstandigheden onmogelijk zijn. Wat er weer toe leidt dat het risico op infectieziekten toeneemt.

Het zijn deze mensen aan wie Artsen zonder Grenzen de helpende hand reikt. Met medische zorg, menselijkheid, een luisterend oor. Vanaf het moment dat er nood aan de man is, tot het moment van herstel. U maakt dit mogelijk. Heel hartelijk dank voor uw steun en betrokkenheid bij onze hulp aan mensen in nood.

Vickie Hawkins
algemeen directeur

*Bron: UNHCR, september 2023

Waar boden wij hulp in 2023?

Artsen zonder Grenzen biedt wereldwijd noodhulp aan mensen die getroffen worden door oorlog of conflict, rampen en ziekten. In 2023 verleenden 12.183 hulpverleners* in meer dan 30 landen en gebieden medische zorg aan gewonden, zieken en mensen op de vlucht.

* Aantal in fte

Meer informatie over onze hulpverlening wereldwijd vindt u op onze website: artsenzondergrenzen.nl/projecten

1 Afghanistan	8 India	17 Nigeria
2 Bangladesh	9 Irak	18 Oekraïne
3 Belarus	10 Jemen	19 Oezbekistan
4 Centraal-Afrikaanse Republiek	11 Kenia	20 Pakistan
5 Democratische Republiek Congo	12 Libië	21 Rusland
6 Ethiopië	13 Litouwen	22 Sierra Leone
7 Haïti	14 Maleisië	23 Soedan
	15 Middellandse Zee	24 Somalië
	16 Myanmar	25 Syrië
		26 Tadzjikistan
		27 Tsjaad
		28 Turkije
		29 Venezuela
		30 Zuid-Afrika
		31 Zuid-Soedan

↑ In de stad Massakory werkt Artsen zonder Grenzen samen met het ministerie van Volksgezondheid om medische zorg te bieden aan de gemeenschap rond het ziekenhuis. We behandelen onder andere kinderen voor ernstige acute ondervoeding. Tsjaad, januari 2024. Foto: Giuseppe La Rosa/AzG

Noodhulp 2023

Spoedoperaties voor oorlogsgewonden. Levensreddende infusen voor cholerapatiënten. Zorg vanuit mobiele klinieken voor de slachtoffers van natuurrampen. In 2023 konden mensen in crisissituaties rekenen op medische noodhulp van onze teams. Dankzij u.

Soedan Noodchirurgie in conflictgebied

In april escaleert het conflict in Soedan. Door het extreme geweld vallen veel doden en gewonden. Miljoenen mensen slaan op de vlucht. Onze teams moeten regelmatig evacueren, maar blijven hulp verlenen in Soedan en daarbuiten. In de hoofdstad Khartoum opereren we oorlogsgewonden. In buurlanden Tsjaad en Ethiopië bieden we zorg aan de vele mensen die zijn gevlucht.

Afghanistan Hulp in een humanitaire crisis

De extreme beperkingen voor vrouwen in Afghanistan hebben een direct gevolg voor de gezondheid van Afghanen. Vrouwen hebben slechts beperkt toegang tot zorg. Omdat zij niet mogen werken, loopt het personeelstekort in ziekenhuizen op. In onze faciliteiten blijft de medische hulp doorgaan. We gaan tot het uiterste om het werk van onze onmisbare vrouwelijke collega's door te laten gaan.

↑ Onze vroedvrouw Najiba in een consult met een patiënt in een kliniek in Yakawalang. In dit afgelegen gebied zijn nauwelijks gezondheidsfaciliteiten. Artsen zonder Grenzen richt zich hier vooral op de ondersteuning van zwangere vrouwen. Afghanistan, april 2023. Foto: Nava Jamshidi

Natuur- en klimaatrampen Direct medische zorg

In korte tijd zetten meerdere natuur- en klimaatrampen miljoenen levens op z'n kop. Onze teams komen wereldwijd in actie voor hen die worden getroffen. Na de verwoestende aardbevingen in Syrië trekken we met mobiele klinieken naar moeilijk bereikbare gebieden en delen we noodhulpgoederen uit. Ook na de cyclonen in Myanmar en Bangladesh zijn we direct ter plaatse.

Haïti Extreem gevaar door geweld

Het bendegeweld in Haïti escaleert en treft veel burgers. In de hoofdstad Port-au-Prince durven mensen nauwelijks nog over straat. Met mobiele klinieken trekken we door de stad om zorg te verlenen, gemiddeld aan zo'n 250 mensen per dag. Maar meerdere keren moeten we onze hulp stopzetten vanwege de extreem gevaarlijke situatie.

Cholera Zorg voor groeiend aantal slachtoffers

Wereldwijd stijgt het aantal choleraslachtoffers schrikbarend. Daar waar de ziekte toeslaat, zetten we razendsnel klinieken op om cholera patiënten levensreddende zorg te bieden en verdere besmetting te voorkomen. We achterhalen besmette waterbronnen en zorgen voor veilig water. In Nigeria en de Democratische Republiek Congo, maar ook in Haïti, Ethiopië en Soedan.

Noma Succesvolle lobby

Na drie jaar intensieve lobby bereiken we ons doel. In december wordt noma opgenomen in de officiële lijst van vergeten tropische ziekten van de Wereldgezondheidsorganisatie. Een mijlpaal die hopelijk zorgt voor meer aandacht en middelen voor noma patiënten. Zonder behandeling sterft nog 90 procent van de patiënten aan deze infectieziekte, die het tandvles en weefsel in het gezicht ernstig aantast.

↑ Akon en haar zoontje Athan, 8 dagen oud, bereiden zich voor op een zes uur durende autorit naar een ziekenhuis in Aweil. De baby heeft dringend een operatie nodig. Onze verpleegkundige Guou zal tijdens de reis voor de baby en moeder zorgen. Zuid-Soedan, maart 2023. Foto: Florence Dozol/AzG

Wat bereikten wij voor mensen in nood?

459.055 donateurs maakten mogelijk dat wij in 2023 wereldwijd medische zorg boden aan mensen in nood. Met uw steun kregen ernstig gewonden direct hulp, werden zieken behandeld, en konden mensen op de vlucht terecht in onze mobiele klinieken.

Mensen (in fte)

816

internationale medewerkers

11.367

nationale medewerkers

433

kantoor-medewerkers

Support

459.055

donateurs (op 31-12-2023)

134.539

volgers socialmediakanalen (op 31-12-2023)

Medische resultaten

3.630.988

Medische consulten

241.769

Opgenomen patiënten

64.828.938

Liters veilig water geleverd

823.618

Patiënten behandeld voor malaria

17.523

Patiënten behandeld voor cholera

21.620

Grote chirurgische ingrepen

→ De achttienjarige Adelia is net bevallen van haar zoontje José Antonio. Om onze kliniek in Nabasanuka te bereiken, maakte ze een tocht van twee uur in een houten bootje over de Orinoco rivier. Venezuela, mei 2023. Foto: Matias Delacroix

← De 6-jarige Aisha raakte ernstig verminkt in haar gezicht als gevolg van noma. In ons nomaziekenhuis in Sokoto onderging zij verschillende hersteloperaties. Ze droomt van de dag dat ze weer naar school kan. Nigeria, mei 2023. Foto: Fabrice Caterini/Inediz

96.574

Bevallingen begeleid

116.103

Kinderen opgenomen en behandeld voor ondervoeding

724.893

Mensen psychologische zorg geboden

473.258

Mensen gevaccineerd tegen mazelen

1.374

Patiënten in behandeling voor multiresistente tbc

4.310

Aantal mensen gered op de Middellandse Zee

Financiële ontwikkelingen

In 2023 gaven we in totaal € 403,0 miljoen uit. Hiervan ging € 338,6 miljoen – 84 procent – direct naar medische noodhulp. Onder meer onze hulpverlening na het oplaaiende conflict in Soedan, de opschaling van de hulp in Ethiopië en de behandeling van slachtoffers van het oplaaiende geweld in Haïti zorgden voor een toename van de kosten.

Hogere kosten personeel

In 2023 zijn de uitgaven aan onze noodhulpprojecten met 3,5 procent gestegen in vergelijking tot het jaar ervoor. Dit wordt deels veroorzaakt door hogere kosten voor personeel in onze noodhulpprojecten als gevolg van inflatie. In 2023 werkten wereldwijd 11.367 nationale medewerkers in onze projecten.

Nieuw beloningsbeleid

Voor de medewerkers die verbonden zijn aan Artsen zonder Grenzen Nederland hebben we een nieuw beloningsbeleid ingevoerd. Het salaris van deze medewerkers lag al jaren onder het gemiddelde niveau van vergelijkbare organisaties in Nederland. Met de aanpassing van het salarishuis zijn de lonen meer in lijn gebracht met de benchmark van vergelijkbare organisaties.

Publieke steun

Onze medische noodhulp aan mensen in crisissituaties is onmogelijk zonder de steun van het publiek. In 2023 brachten donateurs, bedrijven en non-profitorganisaties in Nederland het recordbedrag van € 85,5 miljoen aan donaties bijeen (2022: € 70,5 miljoen). De toename kwam voornamelijk uit legaten en erfenissen, waaruit we € 29,3 miljoen ontvingen. Dankzij de deelnemers aan de **Nationale Postcode Loterij** ontvingen wij uit de opbrengsten de fantastische bijdrage van € 13,5 miljoen.

Onze uitgaven aan medische noodhulp in 2023

€ 338,6 mln

Het volledige jaarverslag 2023 (Engelstalig) kunt u vinden op: artsenzondergrenzen.nl/jaarverslag

Uitgaven 2023

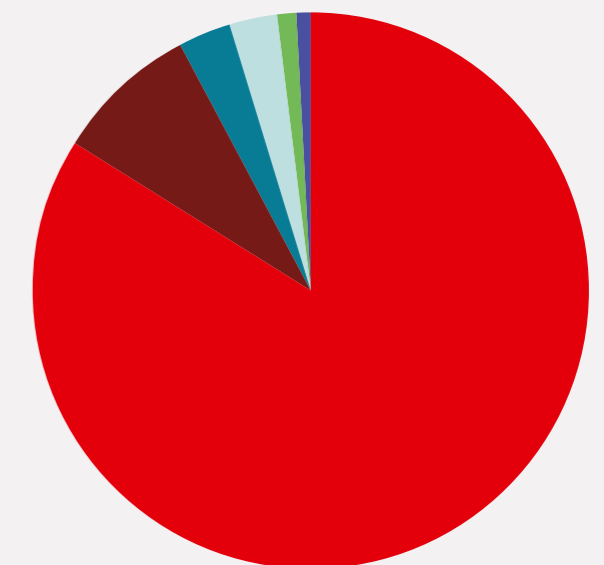
In 2023 gaven we in totaal € 403,0 miljoen uit. De uitgaven zijn als volgt verdeeld:

Uitgaven aan de doelstelling

- Noodhulp: € 338,6 miljoen
- Subsidies aan derden: € 3,4 miljoen
- Voorbereiding en coördinatie: € 33,2 miljoen
- Voorlichting en communicatie: € 4,0 miljoen

Overige uitgaven

- Fondsenwerving: € 13,1 miljoen
- Beheer en administratie: € 10,7 miljoen

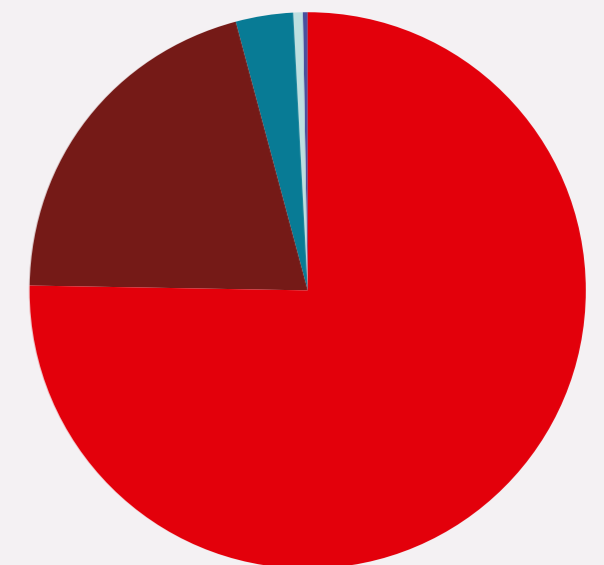
Noodhulp	84,0%
Voorbereiding en coördinatie	8,3%
Fondsenwerving	3,2%
Beheer en administratie	2,7%
Voorlicht en communicatie	1,0%
Subsidies aan derden	0,8%

Inkomsten 2023

In 2023 ontving Artsen zonder Grenzen in totaal een bedrag van € 415,5 miljoen. Dit was afkomstig van de volgende bronnen:

- Rechtstreeks van donateurs in Nederland: € 85,5 miljoen
- Nationale Postcode Loterij: € 13,5 miljoen
- Van donateurs in de landen waar andere MSF-secties actief zijn: € 313,2 miljoen
- Projectsubsidies van institutionele donoren: € 2,7 miljoen
- Overige inkomsten: € 0,6 miljoen

In 2023 hebben we voor onze noodhulpprojecten ongeveer € 748.000 aan giften in natura ontvangen. Het ging hierbij vooral om medicijnen en voedingsmiddelen.

Publieksbijdragen andere MSF-secties	75,4%
Donateurs in Nederland	20,6%
Nationale Postcode Loterij	3,2%
Projectsubsidies institutionele donoren	0,7%
Overige inkomsten	0,1%

↑ Antonina vindt troost bij onze psychologe Vika tijdens een groepstherapie sessie voor vrouwen in Kharkiv. Thema is het omgaan met het verlies van dierbaren in oorlogstijd. Oekraïne, oktober 2023. Foto: Nuria Lopez Torres

■ Dankzij u!

Medische zorg, veilig drinkwater, een plek om te slapen. Dankzij u kregen mensen in nood in 2023 de hulp die ze hard nodig hadden. Mensen die in één klap alles kwijtraakten na een aardbeving. Vrouwen die moesten bevallen midden in oorlogsgebied. Gezinnen die op stel en sprong alles moesten achterlaten en terecht kwamen op plekken waar niets was. Daar waar de nood het hoogst was, kwamen onze teams in actie en boden wij hulp. Dat was alleen mogelijk dankzij uw steun en betrokkenheid. **Heel hartelijk dank.**

↑ Intercultureel bemiddelaar Nejma praat met overlevende Ekesili op ons reddingsschip de Geo Barents. Nejma is zelf uit haar land gevlucht. Naast het overbruggen van talen en culturen, ondersteunt ze de mensen die gered zijn met advies en het beantwoorden van vragen. Middellandse Zee, januari 2023. Foto: Nyancho NwaNri

Artsen zonder Grenzen

Postbus 10014
1001 EA Amsterdam
Nederland

020-5208700
info@artsenzondergrenzen.nl
NL13INGB 000 000 4054

🌐 artsenzondergrenzen.nl
📞 /noodhulp
📷 /AzG_nl
✂️ /artsenzondergrenzen
▶️ /artsenzondergrenzen

Foto voorzijde:

Een verpleegkundige onderzoekt een kind op de spoedeisende hulp van het Ameth Bek ziekenhuis in Abyei. Artsen zonder Grenzen ondersteunt hier het ministerie van Volksgezondheid. Het gebied kreeg in 2023 te maken met een enorme toestroom van mensen op de vlucht. Zuid-Soedan, augustus 2023. Foto: Sean Sutton/Panos Pictures

© mei 2024

Coördinatie: Celine The
Teksten: Ilse Beekhof, Celine The, Janou Zweers
Design: G2K